

Up4Diversity

Ενδυνάμωση των νέων και των εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας για να γίνουν ενεργοί υπερασπιστές στην πρόληψη της βίας προς τα LGBTIQ+ άτομα στην ψηφιακή εποχή

This training document was funded by the European Union's Rights,
Equality and Citizenship Programme (2014-2020)

REC-RDIS-DISC-AG-2019

Agreement nº 881918 – UP4Diversity.

Ενότητα 5. Συμμετοχή στην κοινότητα: Το διαλογικό μοντέλο πρόληψης και επίλυσης της βίας

Η αλλαγή των διαδικασιών κοινωνικοποίησης είναι δυνατή μόνο εάν όλοι οι παράγοντες συμμετέχουν και ενεργούν με συνοχή. **Ολόκληρη η κοινότητα (συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών, της γειτονιάς, των κοινωνικών φορέων κ.λπ.) διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη βελτίωση της συνύπαρξης των νέων.** Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα μπορούν να οικοδομήσουν κοινότητες που δεν ανέχονται τη βία και όπου οι αλληλεπιδράσεις είναι διαλογικές, με σεβασμό, αλληλέγγυες και επιθυμητές. Έρευνες έχουν δείξει ότι, από τις δυνατότητες συμμετοχής της κοινότητας στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι πιο αποτελεσματικές μορφές για την επιτυχία των μαθητών είναι:

1. Αποφασιστική συμμετοχή: συμμετέχουν στη λήψη σχετικών αποφάσεων στο θεσμικό όργανο, όπως οι κανόνες. Οι συνελεύσεις είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα αποφασιστικής συμμετοχής.

2. Αξιολογική συμμετοχή: μπορούν να μιλήσουν για τη βελτίωση της κοινότητας, συμμετέχοντας στις εκπαιδευτικές διαδικασίες ή στο ίδιο το ίδρυμα.

3. Εκπαιδευτική συμμετοχή: συμμετέχουν σε ορισμένες από τις συνήθεις δραστηριότητες και δράσεις του ιδρύματος και παρακολουθούν επίσης συγκεκριμένες

ευκαιρίες κατάρτισης. Το **ίδρυμα** κερδίζει περισσότερους ανθρώπινους πόρους για την υποστήριξη της μάθησης.

Πώς μπορούμε να διευκολύνουμε τη συμμετοχή της κοινότητας;

Όλοι όσοι επιθυμούν να βελτιώσουν την εκπαίδευση των νέων μπορούν να συμμετάσχουν στο θεσμό. Για να αποφύγετε να έχετε πάντα τους ίδιους ανθρώπους ή το ίδιο προφίλ συμμετεχόντων στην κοινότητα και να αυξήσετε την ποικιλομορφία, εδώ θα βρείτε μερικές συμβουλές:

- **Να είστε ευέλικτοι ως προς τα χρονοδιαγράμματα, τους χώρους και τα ενδιαφέροντα.**

- Αναζητήστε και ενθαρρύνετε τη συμμετοχή των ατόμων και των οικογενειών που παραδοσιακά δεν είχαν φωνή σε αυτούς τους χώρους, όπως οι μειονότητες ή οι μη ακαδημαϊκές οικογένειες. Αυτό θα βοηθήσει στη συνοχή και στην υπέρβαση των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων απέναντι σε αυτές τις ομάδες.

- Ξεκαθαρίστε ότι θα υπάρχει **ισότιμος διάλογος και ότι τα επιχειρήματα όλων θα εισακουστούν επειδή είναι μοναδικά.**

- Οι συνελεύσεις και οι συναντήσεις **δεν πρέπει να είναι μόνο ενημερωτικές αλλά να περιλαμβάνουν λήψη αποφάσεων ή εκπαίδευση.**

- **Χρησιμοποιήστε απλή γλώσσα**, αποφύγετε τις τεχνικές λεπτομέρειες σχετικά με τη σχολική οργάνωση ή τις μαθησιακές διαδικασίες.

- Οι συναντήσεις και οι συνελεύσεις πρέπει να οργανώνονται έτσι **ώστε να προωθούνται ώστε όλοι να έχουν την ευκαιρία να μιλήσουν**, ίσως με τη δημιουργία κάποιων μικρότερων ομάδων για να συζητήσουν συγκεκριμένα πράγματα

- **Οι συνεδριάσεις πρέπει να είναι παραγωγικές** και καλά προετοιμασμένες. Για να μην αισθάνεται κανείς ότι χάνει το χρόνο του, πρέπει να συζητούνται βασικά θέματα και αποφάσεις.

- **Διαδώστε όσο το δυνατόν περισσότερο** μέσα στην κοινότητα, χρησιμοποιώντας όσο το δυνατόν περισσότερα κανάλια και πόρους: εκμεταλλευτείτε τις άτυπες συζητήσεις όταν εμφανίζονται στο ίδρυμα, τους ψηφιακούς πόρους, τις οντότητες της γειτονιάς και τους πόρους τους, κ.λπ.

- **Εκτιμήστε την υπάρχουσα συμμετοχή και βελτιωθείτε από αυτό το σημείο.** Αποφύγετε μια γλώσσα παραπόνων, διότι αυτό αποθαρρύνει και αποθαρρύνει τη συμμετοχή.

- **Πιστέψτε ότι η κοινότητα είναι απαραίτητη για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης.**

Τυπικά Μοντέλα Επίλυσης Διαφορών

Υφίστανται 3 μοντέλα επίλυσης διαφορών:

- Το πειθαρχικό μοντέλο βασιζόταν στις ιεραρχίες και στο ρόλο της εξουσίας (**δάσκαλοι**) που είναι υπεύθυνοι για τη διατήρηση της συνύπαρξης. Σε αυτό το μοντέλο, **οι κανόνες θεσπίζονται από αυτούς, χωρίς τη συμμετοχή των μαθητών ή των οικογενειών, και εφαρμόζονται από πάνω προς τα κάτω**, κάθετα. Για να διασφαλιστεί η τήρηση των κανόνων, **επιβάλλονται κυρώσεις σε όσους παραβιάζουν τους κανόνες.** Αυτά τα πειθαρχικά μέτρα πολλές φορές χαρακτηρίζουν ορισμένους μαθητές ως συγκρουσιακούς, βίαιους ή επαναστάτες, ενισχύοντας έτσι τα στερεότυπα και τις χαμηλές προσδοκίες για την αλλαγή τους- επιπλέον, δεν υπάρχει προβληματισμός για την αλλαγή και οι μαθητές χάνουν ευκαιρίες μάθησης.

- Το μοντέλο διαμεσολάβησης αποτελεί πρόοδο σε ορισμένες πτυχές: περιλαμβάνει το διάλογο κατά τη διάρκεια της επίλυσης των συγκρούσεων. Οι εμπειρογνώμονες, που μπορεί να είναι εκπαιδευτικοί ή φοιτητές, μεσολαβούν αμερόληπτα στη σύγκρουση μεταξύ των μερών και προτείνουν λύσεις σύμφωνα με έναν προκαθορισμένο κανόνα από την αρχή.

Περιορισμοί:

- Αυτό το μοντέλο αντιδρά μόνο στην υπάρχουσα σύγκρουση, δεν εργάζεται για την πρόληψή της.

- Η ευθύνη της συνύπαρξης επικεντρώνεται σε λίγους ανθρώπους, αυτούς που μεσολαβούν.

- Μερικές φορές οι λύσεις παρέχονται από τους διαμεσολαβητές και στην πραγματικότητα δεν ταιριάζουν στα μέρη- ή, ακόμη χειρότερα, δεν λαμβάνονται υπόψη ορισμένες καταστάσεις όπου ασκείται βία και όπου η αμεροληψία δεν αποτελεί επιλογή, δεν υφίστανται δύο όψεις της ιστορίας.

- Το διαλογικό μοντέλο **εμπλέκει ολόκληρη την κοινότητα μέσω ενός συνεχούς διαλόγου** που επιτρέπει να ανακαλύπτονται τα αίτια των συγκρούσεων και να επιλύονται από την ίδια την κοινότητα, πολύ νωρίτερα από ό,τι εμφανίζονται. Ως εκ τούτου, η προσέγγιση αυτή επικεντρώνεται στην πρόληψη, μέσω της δημιουργίας μιας συνεργατικής ατμόσφαιρας στην οποία οι άνθρωποι συμμετέχουν στη δημιουργία των κανόνων καθώς και στον τρόπο επίλυσης των συγκρούσεων- αυτό δημιουργεί πολύ μεγαλύτερη κατανόηση και νόημα για όλους τους εμπλεκόμενους.

Διαλογικό μοντέλο πρόληψης και επίλυσης της βίας

Το διαλογικό μοντέλο είναι ένα προληπτικό και αντιδραστικό μοντέλο επίλυσης συγκρούσεων **που βασίζεται στο διάλογο ως το κύριο εργαλείο για την υπέρβαση των**

ανισοτήτων και της βίας. Η συναίνεση των κανόνων συνύπαρξης από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη είναι το κλειδί, ιδιαίτερα οι μαθητές.

Σε αυτό το μοντέλο, δημιουργούνται διαφορετικές ευκαιρίες και προϋποθέσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες να εκφραστούν και να βρουν συλλογικές λύσεις. Για να καταστεί αυτό δυνατό, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι όλοι, ανεξάρτητα από την κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση, το πολιτισμικό τους υπόβαθρο ή το ακαδημαϊκό τους επίπεδο, έχουν τη δυνατότητα να παρεμβαίνουν και να έχουν απόψεις και επιχειρήματα στην αναζήτηση των συλλογικών κανόνων.

Η ευθύνη και η ικανότητα δημιουργίας ενός καλού κλίματος δεν περιορίζεται σε καμία αρχή ή εμπειρογνώμονα, καθώς αφορά όλους τους μαθητές, τους επαγγελματίες και τα μέλη της κοινότητας. **Η ιδέα είναι να ξεπεραστούν οι θέσεις εξουσίας και να ανοίξει ένας δρόμος προς πιο ισότιμες σχέσεις.**

Ο διάλογος έχει κεντρικό ρόλο στην όλη διαδικασία της δημιουργίας του κανόνα και στην εφαρμογή του, ακολουθώντας τις προσεγγίσεις της διαδικαστικής ηθικής και της διαβουλευτικής δημοκρατίας (Elster, 2001). **Η διαδικαστική ηθική ορίζει ότι η αποτελεσματικότητα των αποφάσεων ή των συμφωνιών δεν εξαρτάται τόσο από το περιεχόμενό τους, αλλά κυρίως από τη διαδικασία που οδήγησε σε αυτές: τη συναίνεση.** Όσο περισσότεροι και πιο διαφορετικοί άνθρωποι είναι παρόντες, θα εμφανίζονται περισσότερα επιχειρήματα και, κατά συνέπεια, θα υπάρχουν περισσότερες πιθανότητες να προκύψουν κανόνες που ισχύουν για όλους. Η διαβουλευτική δημοκρατία βασίζεται στην ιδέα ότι ο διάλογος και η συναίνεση είναι πιο αποτελεσματικές από την ψηφοφορία και την αντιπαράθεση διαφορετικών

απόψεων. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι κατά την ψηφοφορία, οι διαφορετικές θέσεις αντιπαράθενται και η πιο ψηφισμένη καθιερώνεται δημοκρατικά- ωστόσο, σε μια διαβούλευση, μέσω επιχειρημάτων είναι δυνατόν να τροποποιηθεί η αρχική θέση κάποιου.

Κατευθυντήριες γραμμές για τη συμφωνημένη δημιουργία κανόνων

Για να γίνουν όλοι οι κανόνες σεβαστοί από όλους, είναι απαραίτητο να συμφωνήσουν οι μαθητές, οι δάσκαλοι, οι εκπαιδευτικοί, οι επαγγελματίες και η κοινότητα. Είναι δυνατόν να οργανωθεί μια συγκεκριμένη διαδικασία για την εδραίωση συναίνεσης γύρω από έναν κανόνα ή ένα σύνολο κανόνων στο πλαίσιο ολόκληρης της εκπαιδευτικής κοινότητας. Για να λειτουργήσει αυτό το διαλογικό μοντέλο στη δημιουργία κάθε κανόνα πρέπει να ληφθούν υπόψη ορισμένες προϋποθέσεις.

1. Πρέπει να έχει άμεση σχέση με μια σημαντική πτυχή της ζωής των νέων: αυτή η αναγκαία σύνδεση μπορεί να γίνει με κανόνες που τους βοηθούν να επιλύσουν πραγματικά προβλήματα συνύπαρξης. Συνήθως, οι προτάσεις των εκπαιδευτικών βασίζονται στις εξωτερικές μας αντιλήψεις για τις ανάγκες (όπως η ακρίβεια ή η υλική φροντίδα)- ωστόσο, πρέπει να είναι σχετικές με τους ίδιους.

2. Πρέπει να υπάρχει σαφής υποστήριξη από ολόκληρη την κοινωνία: ώστε όλοι να συμφωνούν και να υποστηρίζουν, τουλάχιστον θεωρητικά, ότι ο κανόνας αυτός είναι απαραίτητος για την καλή συνύπαρξη, εντός και εκτός του ιδρύματος. Για παράδειγμα, ακόμη και αν διαφέρουμε στον τρόπο ντυσίματος, μπορούμε όλοι να συμφωνήσουμε να αντισταθούμε στις επιθέσεις που οδηγούνται από τη χρήση ρούχων που "δεν ταιριάζουν με το φύλο".

3. Αυτός ο κανόνας πρέπει να παραβιάζεται συχνά, παρόλο που έχει τη λεκτική υποστήριξη όλης της κοινωνίας: δυστυχώς, είναι σύνηθες το φαινόμενο κάποιοι να χλευάζουν ή να επικρίνουν τους άλλους με βάση τις ενδυματολογικές τους επιλογές.

4. Πρέπει να απαντά σε μια συμπεριφορά που είναι δυνατόν να εξαλειφθεί: ο κανόνας πρέπει να προσδιορίζει με σαφήνεια τη συγκρουσιακή συμπεριφορά, ώστε να εντοπίζεται εύκολα και να είναι δυνατόν να αλλάξει.

5. Με το ξεπέραςμα αυτής της σύγκρουσης, η κοινότητα δίνει ένα παράδειγμα στην κοινωνία, τις οικογένειες, τους εκπαιδευτικούς και τους νέους: με τη συναίνεση ενός κανόνα, όχι μόνο επιλύεται αυτή η συγκεκριμένη σύγκρουση, αλλά η κοινότητα βλέπει ενισχυμένη τη δυνατότητα να επιλύεται κάθε μελλοντική σύγκρουση, γεγονός που αποτελεί ένα εξαιρετικό σημείο εκκίνησης για τη δημιουργία κανόνων και την κατανόηση ότι η κατανόηση και η βελτίωση είναι δυνατή

7 βήματα για τη δημιουργία ενός κανόνα

Πώς μπορούμε να διασφαλίσουμε το διάλογο και τη συμμετοχή ολόκληρης της κοινότητας στη δημιουργία κανόνων; Για να αποφασιστεί και να τηρηθεί ο κανόνας, προσφέρεται μια διαλογική διαδικασία που μπορεί να διαρκέσει μερικές εβδομάδες, βασισμένη σε 7 βήματα.

1. Οργανώστε μια μικτή επιτροπή για να συζητήσει και να προσφέρει έναν κανόνα στην κοινότητα. Μπορείτε να την ονομάσετε Μικτή Επιτροπή Μηδενικής Βίας, Μικτή Επιτροπή Συνύπαρξης κ.λπ. Αυτή η επιτροπή δημιουργείται για να εγγυηθεί ότι όλοι οι παράγοντες εκπροσωπούνται στη διαδικασία συναίνεσης των κανόνων που βασίζεται στην αναζήτηση των καλύτερων

συμφωνιών, όπου το κλειδί είναι τα επιχειρήματα και οι λόγοι που δίνουν οι άνθρωποι και όχι η θέση ή η θέση που έχουν στο θεσμό ή την κοινότητα.

2. Παρουσιάστε την πρόταση κανόνα σε ένα συμβούλιο δασκάλων ή εκπαιδευτικών και σε μια συνέλευση σε ολόκληρη την κοινότητα, και τα δύο με τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή. Γιατί; Για να ανοίξουν δημοκρατικοί χώροι ώστε όλοι να έχουν την ευκαιρία να ακούσουν και/ή να συμμετάσχουν στη δημιουργία των κανόνων, ακόμη και αν δεν θα συμμετάσχουν όλοι.

3. Τα μέλη της Μικτής Επιτροπής διαδίδουν τον κανόνα, φτάνοντας σε κάθε ομάδα ή τάξη, όπου οι εκπρόσωποι των ομάδων θα συλλέγουν σχόλια, προβληματισμούς και τους μηχανισμούς που θα διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τον κανόνα. Αυτό είναι απαραίτητο για να εξασφαλιστεί ότι έχει άμεση σχέση με τη ζωή των νέων.

4. Οι εκπρόσωποι της τάξης ή της ομάδας συζητούν για να συγκεκριμενοποιήσουν τον κανόνα και την εφαρμογή του, με την υποστήριξη των μελών της Μικτής Επιτροπής. Οι διαφορετικές γνώσεις που συλλέγονται συγκεντρώνονται για να καταλήξουν σε μια κοινή πρόταση

5. Διοργανώνεται συνέλευση, στην οποία οι εκπρόσωποι της ομάδας εξηγούν στους δασκάλους, τους εκπαιδευτικούς, τις οικογένειες και την κοινότητα τα αποτελέσματα των συζητήσεών τους. Συλλέγεται επίσης η αξιολόγηση από όλους αυτούς τους παράγοντες, η οποία επιστρέφει στις ομάδες ή τις τάξεις με την παρουσία του εκπαιδευτικού και ενός μέλους της Μικτής Επιτροπής.

6. Ολόκληρη η κοινότητα παρακολουθεί την τήρηση των κανόνων και τη συνεχή αναθεώρησή τους. Η

Μικτή Επιτροπή και οι εκπρόσωποι των ομάδων ηγούνται αυτής της δράσης. Αυτή η συλλογική συμμόρφωση και αναθεώρηση είναι απαραίτητη, ώστε όλοι να είναι υπεύθυνοι και να συμμετέχουν στον κανόνα.

7. Όλη αυτή η διαδικασία συνοδεύεται από εκπαίδευση μέσω διαλογικών συγκεντρώσεων², φόρουμ και άλλων συμφωνημένων δραστηριοτήτων. Γιατί; Για να εξασφαλιστεί ότι όλοι μπορούν να κατανοήσουν το βάθος και τη σημασία όλων των εννοιών που δικαιολογούν αυτό το διαλογικό μοντέλο πρόληψης και επίλυσης συγκρούσεων (διαδικαστική ηθική, διαβουλευτική δημοκρατία, ισότιμος διάλογος κ.λπ.)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΝΟΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΛΟΑΤΚΙ

Οι συμμετέχοντες μπορούν να μοιραστούν, λαμβάνοντας υπόψη τα όσα εξηγήθηκαν, ένα καλό παράδειγμα βίας κατά των ΛΟΑΤΚΙ νέων που συμβαίνει ή μπορεί να συμβεί στο ίδρυμά τους. Μαζί, θα σχεδιάσουν τα πρώτα βήματα προς την επίλυση του ακολουθώντας το διαλογικό μοντέλο πρόληψης και επίλυσης της βίας.

Για να μάθετε περισσότερα:

Flecha, R (ed.) (2015). Successful educational actions for inclusion and social cohesion in Europe. Berlin: Springer.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ:

1. Villarejo-Carballido, B., Pulido, C.M., de Botton, L., Serradell, O. (2019). Dialogic Model of Prevention and Resolution of Conflicts: Evidence of the Success of Cyberbullying Prevention in a Primary School in Catalonia. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16, 918. doi:10.3390/ijerph16060918

2. López de Aguilera, G.; Torras-Gómez, E.; García-Carrión, R. & Flecha, R. (2020) The emergence of the language of desire toward nonviolent relationships during the dialogic literary gatherings, *Language and Education*, DOI:10.1080/09500782.2020.1801715